

**Ombwdsmon
Ombudsman**
Cymru • Wales

Adroddiad Blynyddol Safonau'r Gymraeg 2024-25

Medi 2025

Gallwn ddarparu crynodeb o'r ddogfen hon mewn fformatau hygyrch gan gynnwys Braille, print bras a Hawdd ei Ddeall.

Er mwyn gwneud cais, cysylltwch â ni:

Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus Cymru

1 Ffordd yr Hen Gae

Pencoed

CF35 5LJ

Ffôn: 0300 790 0203

E-bost: cyfathrebu@ombwdsmon.cymru

**Ombwdsmon
Ombudsman**
Cymru • Wales

Adroddiad Blynyddol

Safonau'r Gymraeg 2024-25

yr Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus Cymru
am y flwyddyn a ddaeth i ben ar 31 Mawrth 2025

Cynnwys

Rhagair	5
Cefndir	6
Ein rôl	7
Ein huchelgais	7
Ein hegwyddorion	7
Ein dyletswyddau o ran y Gymraeg	8
Ein perfformiad yn 2024-25	10
Safonau cyflenwi gwasanaeth	11
Safonau llunio polisiau	15
Safonau gweithredu	17

Rhagair

Mae'n bleser gennyf gyflwyno'r adroddiad blynyddol hwn sy'n manylu ein cydymffurfiaeth â Safonau'r Gymraeg.

Yn OGCC, rydym yn llwyr gefnogi'r Gymraeg ac rydym wedi ymrwymo i gefnogi siaradwyr Cymraeg a hyrwyddo'r defnydd o'r Gymraeg.

Mae ein hymchwil ymwybyddiaeth genedlaethol yn dangos bod siaradwyr Cymraeg yn fwy tebygol nag aelodau cyffredin o'r cyhoedd yng Nghymru o wybod amdanom, yn ogystal ag o gael hyder yn ein swyddfa.

Mae ein gwasanaeth yn gwbl ddwyieithog ac rydym bob amser yn pwysleisio na fydd cysylltu â ni yn y Gymraeg yn arwain at unrhyw oedi wrth i ni ystyried cwyn. Eleni, gwelsom gynnydd mawr yng nghanran ein staff sydd â sgiliau Cymraeg. Er gwaethaf hyn, rydym yn parhau i weld mai dim ond ychydig iawn o bobl sy'n defnyddio ein gwasanaeth yn y Gymraeg.

Rydym wedi parhau i weithio i wrthdroi'r duedd hon. Rydym yn postio'n rheolaidd am ein gwasanaethau ar gyfryngau cymdeithasol a chymryd camau i

wella ein gwefan. Rydym hefyd wedi mynychu'r Eisteddfod Genedlaethol, gan amcangyfrif bod tua 1000 o ymwelwyr yn ymweld â'n standin.

Byddwn yn parhau i annog pobl i ddefnyddio ein gwasanaeth yn y Gymraeg ac yn cefnogi'r sawl sy'n dewis gwneud hynny yn unol â'n Safonau'r Gymraeg.

Michelle Morris

Ombwdsmon Gwasanaethau
Cyhoeddus Cymru
Medi 2025

Cefndir

Ein rôl

Mae gennym dair rôl yn bennaf.

Rydym yn ymchwilio i gwynion am wasanaethau cyhoeddus.

Rydym yn ystyried cwynion am gynghorwyr sy'n torri'r Cod Ymddygiad.

Rydym yn ysgogi gwelliant systematig mewn gwasanaethau cyhoeddus a safonau ymddygiad mewn llywodraeth leol yng Nghymru.

Ein huchelgais

Mae pobl Cymru yn teimlo bod gwasanaethau cyhoeddus yn eu trin yn deg ac yn ymateb pan aiff pethau o chwith.

Mae gwasanaethau cyhoeddus Cymru yn gwrando ar unigolion ac yn defnyddio eu cwynion i ddysgu a gwella.

Mae ymddiriedaeth yn llywodraeth leol Cymru i gyflawni'r safonau uchaf o ymddygiad.

Mae'r Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus Cymru yn parhau i fod yn llais dylanwadol ac uchel ei barch o ran gwella gwasanaethau cyhoeddus.

Ein hegwyddorion

Rydym yn annibynnol, yn ddiduedd, yn deg ac yn agored i bawb sydd ein hangen arnynt.

Ein dyletswyddau o ran y Gymraeg

O dan ein Deddfwriaeth, mae'n rhaid i ni gydymffurfio â Safonau'r Gymraeg (y Safonau). Rydym yn croesawu'r Gymraeg, ac rydym wedi ymrwymo i nodau'r Safonau ac i ddiwallu anghenion siaradwyr Cymraeg.

Cliciwch [yma](#) i ddod o hyd i'n Safonau'r Gymraeg, ein hysbysiad cydymffurfio a'n Polisi'r Gymraeg.

Cyfrifoldebau

Ein Tîm Rheoli sydd â chyfrifoldeb cyffredinol am gyfeiriad strategol a llywodraethu'r swyddfa. Mae ein Cyfarwyddwr Gweithredol - Adnoddau Corfforaethol yn sicrhau bod rheoli gweithredol yn cydymffurfio â'r holl ofynion cyfreithiol, statudol a chanllawiau ymarfer da mewn perthynas â'r Safonau.

Ein Tîm Gwella sy'n gyfrifol am y Gymraeg o ddydd i ddydd. Ein Pennaeth Polisi, Cyfathrebu a Chydraddoldeb, Amrywiaeth a Chynhwysiant sydd â chyfrifoldeb cyffredinol am ddatblygu ac adrodd ar bolisiau. Gellir cysylltu â nhw i drafod yr adroddiad hwn.

Mae'r holl staff yn derbyn gwybodaeth am ein dyletswyddau a'n hymrwymadau o dan y Safonau a'n Polisi'r Gymraeg, ac yn cydymffurfio a chyfrannu fel y bo'n berthnasol ac yn briodol.

Sut gwnaethom baratoi'r adroddiad hwn

Wrth ddatblygu'r adroddiad hwn, defnyddiwyd canllawiau a chyngor gan Gomisiynydd y Gymraeg. Cymeradwyodd ein Tîm Rheoli'r adroddiad ar 17 Medi 2025.

Cydymffurfiaeth â'r Safonau

Rydym yn asesu ein cydymffurfiaeth â Safonau'r Gymraeg bob dwy flynedd, yn unol â'r trefniadau monitro ar gyfer sefydliadau sydd wedi'u henwi yn Rheoliadau Safonau'r Gymraeg Rhif 2.

Roedd ein hasesiad cydymffurfio diwethaf yn ddyledus erbyn 20 Medi 2024. Gwnaethom adolygu ein dogfennau a'n harferion mewnol, gan adrodd lefel uchel o gydymffurfiaeth â'r Safonau. Yn dilyn hyn, cawsom wahoddiad gan Gomisiynydd y Gymraeg i ymgyfarwyddo â chanllawiau pellach ar safonau llunio polisi, ynghyd ag ymholiadau ynglŷn â'n cydymffurfiaeth â Safon 79 a Safon 133. Rhoddod ragor o wybodaeth ym mis Mawrth 2025 a derbyniwyd ein hesboniadau gan Gomisiynydd y Gymraeg.

Rydym yn cymryd ein dyletswydd i hyrwyddo'r Gymraeg o ddifrif. Rydym yn comisiynu arolwg yn rheolaidd i wirio faint o bobl yng Nghymru sy'n gwybod am ein gwasanaethau. I lywio ein gwaith hyrwyddo, rydym yn sicrhau y gallwn ddadansoddi canlyniadau'r arolwg hwnnw yn ôl 'gallu siarad Cymraeg'. Mae canlyniadau diweddaraf

yr arolwg hwn (Ionawr 2025) yn dangos bod siaradwyr Cymraeg yn fwy tebygol nag aelodau cyffredin o'r cyhoedd yng Nghymru o wybod amdanom, yn ogystal ag o gael hyder yn ein swyddfa.

Mae ein gwasanaeth yn gwbl ddwyieithog ac rydym bob amser yn pwysleisio na fydd cysylltu â ni yn y Gymraeg yn arwain ar unrhyw oedi wrth i ni ystyried cwyn. Er gwaethaf hyn, rydym yn parhau i weld mai dim ond ychydig iawn o bobl sy'n defnyddio ein gwasanaeth yn y Gymraeg.

Er bod llawer o siaradwyr Cymraeg rhugl yn dewis defnyddio ein gwasanaeth yn Saesneg, gwyddom gan ein staff gwaith achos eu bod yn aml yn defnyddio'r Gymraeg wrth gyfathrebu â ni am eu hachos yn fwy anffurfiol. Byddwn yn ceisio cofnodi'r defnydd hwnnw o'r Gymraeg yn well ar ein System Rheoli Gwaith Achos.

Rydym yn parhau i hyrwyddo ein gwasanaeth Cymraeg. Eleni, gawsom eto stondin yn yr Eisteddfod Genedlaethol.

Cliciwch [yma](#) i ddysgu mwy am sut i gwyno i ni am ein cydymffurfiaeth â Safonau'r Gymraeg.

Ein perfformiad yn 2024-25

Safonau cyflenwi gwasanaeth

Defnydd o'n gwasanaethau

Mynegodd defnyddwyr gwasanaeth y byddai'n well ganddynt gyfathrebu â ni yn Gymraeg mewn llai nag 1% o'n cwynion yn 2024-25.

Gohebiaeth (Safonau 1-7)

Rydym yn datgan ym mhob neges ebost a throedyn llythyr ein bod yn croesawu derbyn gohebiaeth yn Gymraeg, y byddwn yn ymateb i ohebiaeth yn Gymraeg, ac na fydd gohebu yn Gymraeg yn arwain at unrhyw oedi. Rydym yn sicrhau bod hyn yn digwydd yn gyson drwy gynnwys y datganiad yn ein templedi ebost a gohebiaeth safonol ar ein system rheoli gwaith achos ac unrhyw negeseuon ebost a anfonir o'n system ebost 'Outlook'.

Bydd unrhyw un sy'n ysgrifennu atom yn Gymraeg yn cael ateb yn awtomatig yn Gymraeg.

Caiff ein staff eu cefnogi ynghylch sut i wneud eu llofnod ebost ac ymatebion allan o'r swyddfa yn ddwyieithog, ac os ydynt yn gallu cyfathrebu'n ysgrifenedig yn Gymraeg, rydym yn darparu baner iddynt ei chynnwys yn eu llofnod.

Ffôn (Safonau 8-22)

Caiff bob galwad ffôn ei hateb yn ddwyieithog, gyda'r cyfarchiad Cymraeg yn gyntaf. Mae ein gwasanaeth ateb galwadau awtomataidd hefyd ar gael yn Gymraeg, ac mae gan alwyr yr opsiwn i ddewis siarad Cymraeg. Y Gymraeg yw'r opsiwn cyntaf bob amser.

Yn 2024-25, dewisodd 157 o alwyr i'n swyddfa'r dewis i siarad Cymraeg.

Mae gennym 3 aelod o staff sydd ar gael i ateb y galwadau cychwynnol yn Gymraeg ac maent yn gweithio ar rota i sicrhau eu bod ar gael.

Mae staff wedi cael cyfarwyddyd i newid negeseuon peiriant ateb personol fel eu bod yn ddwyieithog. Mae staff wedi cael cyfarwyddiadau a hyfforddiant ar sut i wneud hyn.

Yn 2024-25, yn ein Timau Derbyn, Cwynion Gwasanaethau Cyhoeddus, Cod Ymddygiad, a Thîm Gwella, roedd gennym 21 aelod o staff oedd yn gallu siarad Cymraeg.

Mae pobl sy'n cysylltu â'n swyddfa ac sy'n dymuno defnyddio'r Gymraeg wrth ymdrin â'u cwyn, yn cael swyddog achos sy'n siarad Cymraeg i gysylltu â nhw yn uniongyrchol. Ar adegau pan fydd pobl yn ffonio rhif uniongyrchol ynghylch cwyn lle nad yw'r person sy'n cael ei ffonio yn siarad Cymraeg, gallwn drosglwyddo'r alwad i siaradwr Cymraeg i ddelio â'r ymholiad.

Gall pobl sy'n cysylltu â rhifau llinell uniongyrchol ar gyfer ymholiadau eraill, er enghraifft er gwybodaeth am gais am swydd neu dendr, gael eu trosglwyddo i rywun sy'n gallu siarad â nhw yn Gymraeg cyn belled ag y bo rhywun sydd â'r wybodaeth a'r sgiliau angenrheidiol yn gallu darparu'r gwasanaeth sydd ei angen arnynt.

Cyfarfodydd (Safonau 24 - 32)

Lle nad ydym wedi cysylltu ac wedi sefydlu sut y byddai person yn dymuno cynnal cyfarfod, byddwn yn canfod pa iaith yr hoffent ei defnyddio yn y cyfarfod.

Bydd pob cyfarfod mwy a drefnir gennym yn cynnwys cyhoeddusrwydd, cyhoeddiadau a phapurau cyfarfod 'Cymraeg yn gyntaf', ac rydym yn gwirio gyda'r cyfranogwyr a hoffent ddefnyddio'r Gymraeg, rhag ofn bod angen gwasanaethau cyfieithu. Eleni, trefnom ddigwyddiad hyfforddiant am ein cylch gwaith a'n gwaith ar gyfer sefydliadau cynghori ac eirioli. Trefnom hefyd ddigwyddiad 'bord gron' ar gyfer detholiad gwahanol o sefydliadau'r trydydd sector, i gasglu barn ynghylch sut rydym wedi defnyddio ein pŵer i ymchwilio ar ein liwt ein hunain, hyd yn hyn.

Cyn y ddau ddigwyddiad, gwnaethom wirio a fyddai'r cyfranogwyr eisiau cyfrannu yn Gymraeg. Gwnaethom hefyd wahodd y cyfranogwyr ar y diwrnod i ddefnyddio'r Gymraeg yn ystod y cyfarfod os oeddent yn dymuno hynny.

Yn gyffredinol, nid ydym yn cynnal cyfarfodydd sy'n agored i'r cyhoedd wrth ddarparu ein gwasanaethau, ac felly ni threfnwyd unrhyw gyfarfodydd na digwyddiadau cyhoeddus yn ystod y cyfnod adrodd.

Cyhoeddusrwydd (Safonau 33– 72)

Mae ein gwefan yn gwbl ddwyieithog, ac rydym bob amser yn diweddarau fersiwn Gymraeg y wefan gyntaf. Rydym yn ymdrechu i sicrhau bod dolenni uniongyrchol bob amser o'r Saesneg i'r tudalennau Cymraeg cyfatebol ac i'r gwrthwyneb.

Er na chawsom unrhyw gwynion eleni ynglŷn â sut rydym yn cydymffurfio â Safonau'r Gymraeg, cawsom wybod gan Gomisiynydd y Gymraeg am gŵyn a wnaed i'w swyddfa ynglŷn â'n gwefan. Rhoddodd y Comisiynydd gyfle i ni ddatrys y mater hwn yn gynnar, heb orfod cynnal ymchwiliad ffurfiol. Gwnaethom fynd i'r afael â'r mater yn brydlon ac rydym yn parhau i adolygu hygyrchedd ein gwefan.

Rydym yn sicrhau bod y cynnwys Cymraeg bob amser yn ymddangos yn gyntaf yn ein cyfrifon cyfryngau cymdeithasol. Yn ystod y flwyddyn, gwnaethom bostio 81 o weithiau ar

X, gyda llawer o'r postiadau'n cael eu hailadrodd ar LinkedIn, Facebook ac Instagram.

Ar hyn o bryd, dim ond ychydig o ymwelwyr sy'n ymweld â'n swyddfa, ond mae gennym y cyfleusterau hyn:

- mae ein cyfarchiad drws yn ddwyieithog gyda'r Gymraeg yn gyntaf.
- rydym yn arddangos arwydd yn ein derbynfa sy'n croesawu'r defnydd o'r Gymraeg.

Mae'r holl staff yn gallu cyfarch pobl yn Gymraeg.

Mae bathodynau ar gael i staff eu gwisgo, sy'n siarad Cymraeg rhugl ac sy'n gallu siarad ag ymwelwyr yn y Gymraeg.

Caffael (Safonau 72– 76)

Mae ein Polisi Caffael yn datgan ein bod yn croesawu ceisiadau am dendrau yn Gymraeg ac na fyddant yn cael eu trin yn llai ffafriol na'r rhai a gyflwynir yn Saesneg Yn 2024-25, gwnaethom hysbysu dau dendr. Ni chyflwynodd yr un o'r cyflenwyr gais tendr yn Gymraeg.

Hyrwyddo gwasanaethau (Safonau 77 - 80)

Mae ein gwasanaethau cwynion yn gwbl ddwyieithog. Gwnaethom hyrwyddo ein gwasanaethau Cymraeg gan ddefnyddio'r hashnod #DefnyddiaDyGymraeg.

Caiff ein hyfforddiant Safonau Cwynion ei gynnig yn Gymraeg, yn Saesneg neu'n ddwyieithog. Trafododd rhai sefydliadau â ni am y dewis o gynnal yr hyfforddiant yn y Gymraeg neu gyfrannu yn y Gymraeg. Fodd bynnag, yn y diwedd, dewisodd pob sefydliad a dderbyniodd yr hyfforddiant eleni gael yr hyfforddiant yn Saesneg.

Mae pob fersiwn Saesneg o'n hadroddiadau a chyhoeddiadau eraill yn cynnwys datganiad bod y ddogfen hefyd ar gael yn y Gymraeg.

Safonau llunio polisïau

Polisïau a gweithdrefnau newydd neu ddiwygiedig (Safonau 84– 86)

Gwnawn ymdrech gydwybodol i ystyried effeithiau posibl penderfyniad polisi ar y Gymraeg. I sicrhau cydymffurfiaeth â'r safonau llunio polisi, mae gennym y cytundebau canlynol ar waith:

- [Polisi Iaith Gymraeg](#) – sy'n nodi ein dyletswyddau a'n hymrwymadau o ran cydymffurfio â'r safonau llunio polisi. Adolygwyd y polisi yn ystod y flwyddyn flaenorol, mewn ymgynghoriad â Chomisiynydd y Gymraeg.
- [Polisi a Gweithdrefn Asesiad o'r Effaith ar Gydraddoldeb a'r Gymraeg](#) - sy'n cynnwys asesiad o'r effaith ar y Gymraeg ar wahân ac sy'n anelu at:

- › ragweld neu nodi canlyniadau polisi ar unigolion neu grwpiau o ddefnyddwyr gwasanaeth/ gweithwyr a'u defnydd o'r Gymraeg;
 - › sicrhau bod unrhyw effeithiau negyddol yn cael eu dileu neu eu lleihau i'r eithaf;
 - › gwneud y mwyaf o gyfleoedd i hyrwyddo effeithiau cadarnhaol.
- Gweithdrefn Rheoli Polisi – sy'n sicrhau bod ein holl bolisïau'n gyfredol, yn gyson o ran cyflwyniad, yn cael eu cyhoeddi'n briodol, ac yn cydymffurfio â'n dyletswyddau cydraddoldeb a'r Gymraeg.
 - Swyddog penodedig ar gyfer Rheoli Polisi - yn gyfrifol am sicrhau bod y weithdrefn Asesiad o'r Effaith ar Gydraddoldeb a'r Weithdrefn Rheoli Polisi yn cael eu gweithredu'n gywir.

Cynhaliwyd 4 Asesiad o'r Effaith ar Gydraddoldeb ac ar y Gymraeg ar bolisiau yn 2024-25. Roedd pob un yn tynnu sylw at effaith niwtral ar y Gymraeg, gan adlewyrchu ein cydymffurfiad â Safonau'r Gymraeg.

Ymgynghoriadau (Safonau 87 - 89)

Yn ystod y flwyddyn, cynhaliom un ymgynghoriad – ar ein harfer o beidio â rhoi gwybod i aelod cyhuddedig o gŵyn Cod Ymddygiad nes bod y gŵyn wedi'i hasesu. Er bod yr ymgynghoriad wedi'i gyhoeddi'n ddwyieithog, trwy esgeulustod, gwnaethom fethu â chynnwys cwestiynau am y Gymraeg yn y papur ymgynghori. Byddwn yn adolygu ein proses i sicrhau nad yw hyn yn digwydd eto. O blith 34 ymateb i'r ymgynghoriad, cyflwynwyd 3 yn ddwyieithog ac 1 yn y Gymraeg yn unig.

Comisiynu ymchwil (Safonau 91–93)

Nid ydym wedi comisiynu nac wedi cynnal unrhyw ymchwil er mwyn gwneud penderfyniad polisi yn 2024-25.

Safonau gweithredu

Polisi ar gyfer defnyddio'r Gymraeg yn fewnol (Safon 94)

Mae gennym Bolisi'r Gymraeg ar waith, sy'n cyd-fynd â'n dyletswyddau o dan y Safonau. Mae'r polisi yn cynnwys adran sy'n egluro ein dull o ddefnyddio'r Gymraeg yn fewnol. Mae ar gael ar yr Hwb (ein mewnrwyd) ac ar ein gwefan gyhoeddus.

Dogfennau cyflogaeth (Safonau 95 - 100)

Gofynnwn i bob cydweithiwr newydd sy'n ymuno â ni ddatgan a hoffai gael unrhyw ohebiaeth a dogfennau sy'n ymwneud â chyflogaeth, hyfforddiant, amcanion perfformiad neu gynllunio gyrfa yn Gymraeg neu yn Saesneg. Yn ystod 2024-25, ymunodd 16 o gydweithwyr newydd â'n tîm, 4 ohonynt yn swyddi dros dro a 4 yn weithwyr banc. O'r 16 aelod o staff, roedd gan 1 ofynion yn Gymraeg.

Yn y ffurflen gais, gofynnwn i ymgeiswyr a fyddent yn hoffi cael dogfennau yn ymwneud â'r posibilrwydd o gyflogaeth yn Gymraeg neu yn Saesneg.

Polisïau cyflogaeth (Safonau 101 - 107)

Mae ein holl bolisïau adnoddau dynol sy'n ymwneud ag ymddygiad, iechyd a diogelwch, buddion y gweithle, rheoli perfformiad, absenoldeb, amodau gwaith a phatrymau gwaith ar gael yn Gymraeg ar ein gwefan a'n safle mewnrwyd.

Gweithdrefnau cwynion staff a disgyblu staff (Safonau 108 - 115)

Gellir ymgymryd â'n trefniadau cwyno a disgyblu yn Gymraeg. Yn 2024-25, ni chawsom unrhyw gwynion yn y Gymraeg ac ni chymerasom unrhyw gamau disgyblu yn y Gymraeg.

Technoleg i hwyluso defnydd staff o'r Gymraeg (Safonau 116 - 122)

Mae gan bob aelod o staff fynediad at feddalwedd cyfrifiadurol i wirio sillafu a gramadeg Cymraeg.

Mae'r holl staff wedi cael cyfarwyddiadau ar sut i newid gosodiadau iaith ar gyfer y canlynol:

- Microsoft EDGE
- Prawf iaith Microsoft Outlook
- Microsoft Windows
- Microsoft Office
- Yr Hwb (tudalen gartref / tudalen newyddion / tudalen polisi)

Mae gennym wefan ar ein Mewnrwyd sy'n cynnwys gwybodaeth am ein proses gyfieithu, mynediad i hyfforddiant Cymraeg, ein dyletswyddau o dan y safonau a gwybodaeth berthnasol arall.

Sgiliau Cymraeg y staff (Safon 123)

Rydym yn cynnal arolwg blynyddol o'n staff ac rydym yn casglu gwybodaeth am lefel sgiliau Cymraeg fel rhan o'r arolwg hwnnw.

Yn 2024-25, dywedodd 12% o'n staff mai Cymraeg oedd eu prif iaith. Roedd hyn yn gynydd o 8% y llynedd.

Mae cyfran y bobl sy'n siarad y Gymraeg yn weddol dda neu'n rhugl wedi cynyddu o'i gymharu â'r flwyddyn flaenorol:

- Siarad: 28% (o gymharu â 21%)
- Darllen: 27% (o gymharu â 24%)
- Ysgrifennu: 26% (o gymharu â 21%)
- Deall: 28% (o gymharu â 21%).

Er ein bod yn cadw'r data hwn, ac er ein bod wedi'i ddadansoddi, oherwydd y nifer fach o staff ar lefelau penodol neu mewn timau penodol, nid yw'n ymarferol i ni rannu data sy'n ymwneud â siaradwyr Cymraeg ar raddfeydd gwahanol neu mewn timau gwahanol heb y perygl o ddatgelu pwy yw'r unigolion a datgelu data personol.

Cefnogaeth hyfforddi a chyfathrebu (Safonau 24 - 131)

Mae sylw i Safonau'r Gymraeg wedi'i gynnwys yn ein rhaglen cynefino (Modiwl 2 – Cyflwyniad i'r Sefydliad). Mae'r holl ddeunydd cynefino ar gael yn Gymraeg ond, hyd yma, ni fu unrhyw alwad i'w gyflwyno yn Gymraeg.

Rydym yn annog staff i ddysgu Cymraeg, gan gynnwys yn ystod amser gwaith, ac rydym yn cefnogi'r rhai sy'n dymuno parhau i wella eu Cymraeg i wneud hynny. Gwnaethom gefnogi 3 cydweithiwr i ymgymryd â hyfforddiant y Gymraeg yn ystod y flwyddyn.

Rydym yn cefnogi defnyddio'r Gymraeg mewn cyfarfodydd a chyfweliadau. Mae hyfforddiant ar-lein gan ein darparwr hyfforddiant, iHASCO, yn cynnig y traethiad a'r sgript yn y Gymraeg. Mae hyn yn cynnwys hyfforddiant lechyd a Diogelwch. Nid ydym wedi darparu hyfforddiant ar yr elfennau eraill a gynhwysir o dan safon 124 (yn Gymraeg neu Saesneg) yn ystod 2024-25.

Recriwtio (Safonau 132 - 136)

Mae ein Polisi Recriwtio a Dethol yn cadarnhau na fyddwn yn cychwyn ar y drefn recriwtio hyd nes y bydd yr angen am sgiliau Cymraeg wedi'i asesu a'i gofnodi. Rydym yn sefydlu'r angen am sgiliau Cymraeg fel rhan o'r gwaith o ddatblygu disgrifiadau swydd unigol a manylebau person, yn seiliedig ar brinder sgiliau ac anghenion o fewn y sefydliad. Rydym yn manylu ar yr angen am sgiliau Cymraeg yn y disgrifiad swydd a'r hysbyseb cyn i'r swydd wag fynd yn "fyw".

Rydym yn hysbysebu ein holl swyddi gwag yn ddwyieithog ac mae'r hysbysebion yn nodi y gellir cyflwyno ceisiadau yn Gymraeg, ac na fydd cais a gyflwynir yn Gymraeg yn cael ei drin yn llai ffafriol na chais a gyflwynir yn Saesneg. Mae'r holl ddogfennau a gyhoeddir fel rhan o'r pecyn recriwtio yn cael eu cyhoeddi'n ddwyieithog. Mae ein ffurflenni recriwtio yn rhoi cyfle i ymgeiswyr nodi a hoffent i'r broses recriwtio gael ei chynnal yn Gymraeg.

Rydym bob amser yn ceisio cyfathrebu â'r ymgeisydd swydd yn eu dewis iaith. Mae hyn yn cynnwys y 'llythyr cynnig'. Yn dilyn adborth gan Gomisiynydd y Gymraeg, rydym hefyd bellach yn sicrhau bod galwadau i roi gwybod i ymgeiswyr llwyddiannus yn cael eu gwneud yn unol â dewis iaith yr ymgeisydd.

Arwyddion (Safonau 138–139)

Gan ein bod yn rhentu ein swyddfeydd, nid oes gennym reolaeth dros yr arwyddion allanol parhaol i'n swyddfa. Fodd bynnag, mae ein holl arwyddion dros dro a parhaol newydd, a osodwyd ers cyflwyno'r Safonau, yn cydymffurfio'n llawn.

**Ombwdsmon
Ombudsman**
Cymru · Wales

Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus Cymru
1 Ffordd yr Hen Gae
Pencoed
CF35 5LJ

Ffôn:	0300 790 0203
Ebost:	holwch@ombwdsmon.cymru
Dilynwch ni ar X:	@OmbudsmanWales